

УДК 343

D. Kislenko

PROBLEMS OF CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR PARTICIPATION IN ILLEGAL TAKEOVERS

Д.П. Кисленко

*кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри тактико-спеціальної
підготовки Інституту УДО України
КНУ імені Тараса Шевченка*

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УЧАСТЬ У РЕЙДЕРСЬКИХ ЗАХОПЛЕННЯХ

Постановка проблеми. Сьогоднішній стан рейдерства і здатність держави протистояти йому викликають серйозну занепокоєність, адже рейдерство не тільки сповільнює темпи економічних перетворень, спотворюючи багато нововведень, але й створює серйозні загрози економічній безпеці держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему рейдерського захоплення розглядали такі вчені: М.І. Камлик, А.В. Миктичик, М.А. Погорецький, В.Ю. Пташник, А.В. Смітюх, В.П. Шеломенцев та інші.

Метою дослідження є висвітлення основних проблем кримінальної відповідальності за участь у рейдерських захопленнях.

Основні результати дослідження. Слід відмітити, що в Україні рейдерство набуло надмірного цинізму й агресії. Протягом останніх років рейдерство в Україні перетворилося на справжню суспільну катастрофу, яка не тільки загрожує розвитку економіки України та спричиняє колапс правової системи, а й робить сумнівним перспективи існування та розвитку в Україні приватного середнього й малого бізнесу.

Більшість силових методів ведення бізнесу прийшли до нас із Заходу. До одного з таких способів і відноситься рейдерство. Цей термін є виключно військовим. Як відомо, рейдери – це великі надводні військові кораблі, допоміжні крейсери, що займаються руйнуванням ворожих комунікацій [1, с.125]. Характер дій військового прототипу вплинув на появу в економіці даного терміна.

У деяких країнах, наприклад, у США, існує досить міцна база, спрямована на врегулювання ринку корпоративних відносин і на запобігання недружньому поглинанню підприємств (рейдерство). Зокрема, слід відзначити Закон про цінні папери (Securities Act of 1933 – 15 USC & 77 a et seq.), Закон про обіг цінних паперів (Securities Exchange Act of 1934 – 15 USC & 78a et seq.), Закон Уільямса (Williams Act) – спеціальний нормативний акт, прийнятий у 1968 р., метою якого є впорядкування ринку корпоративного контролю в частині численних поглинань компаній і тендерних пропозицій, Акт про компанії з обмеженою відповідальністю (Act of Limited Liabilities Companies) штату Делевар тощо [2, с. 202]. Пік зростання кількості рейдерських атак у США (маються на увазі саме ворожі поглинання) припав на 80–90 роки ХХ ст. [3, с. 103].

У Німеччині немає активного ринку для ворожих поглинань. Історія налічує лише кілька прикладів. Першою німецькою компанією, до якої наблизився ворожий претендент в 1990 р., була Continental AG. Italian Pirelli Group і велика кількість італійських союзників купили акції, які, в сукупності, не склали 50 % акціонерного капіталу, але, можливо, були достатні для простої більшості на зборах акціонерів. Pirelli і його союзники в кінцевому рахунку зазнали невдачі в їх спробі розблокувати обмеження виборчих прав на п'ять відсотків Continental AG. Юридична причина полягала в тому, що пакет акцій союзників був приписаний Pirelli так, щоб право на участь у голосуванні всієї організованої групи було зменшено до п'яти відсотків усіх акцій, випущених в обіг. Економічна причина полягала в тому, що Pirelli не вигравав підтримку Deutsche Bank та інших німецьких фінансових та індустріальних інвесторів, які захищали Continental AG у його зусиллі залишитися незалежними. Тендерної пропозиції всім акціонерам так і не було зроблено [4, с. 87–88]. Для корпоративного ринку Німеччини характерними є дружні форми поглинання підприємств, а конфлікти, у тому числі ті, що виникли внаслідок спроб недружніх поглинань, надзвичайно рідкісні [5, с. 28].

Історія ворожих поглинань у Великій Британії почалася на початку 50-х років ХХ століття. Висока післявоєнна інфляція спричинила стрімке підвищення цін на нерухомість, у той час як Закон про компанії 1948 р. збільшив якість фінансової звітності акціонерних товариств. Ці обставини дозволили інвесторам, таким як Чарльз Клор, здійснити успішну спробу першого ворожого поглинання в 1953 р, зрозумівши, що цільові фірми істотно недооцінювали свої торговельні приміщення, вписуючи в бухгалтерські книги вартість, яка була набагато нижча за ринкову. Виявилось, що ця нова інформація ще не встигла позначитись на цінах акцій, бо інвестори в британських акціонерних товариствах протягом тривалого часу звикли до оцінки цінних паперів на основі дуже обмеженої фінансової інформації. Вони сприймали регулярні дивіденди як імовірний сигнал виконання зобов'язань перед інвесторами, тому дивідендна прибутковість стала ключовим детермінантом ціни цінних паперів. У післявоєнну еру британський уряд ввів обмеження дивідендна для акціонерних товариств, щоб заохотити повторне інвестування в самих компаніях. Через спосіб, за яким оцінювались цінні папери, ця політика знизила курси акцій. Поєднання цих факторів створило виняткові можливості для скупову-

вання цінних паперів: курси акцій, засновані на обмежених дивідендах, впали значно нижче за ринкову вартість нерухомого майна, що належало цільовим компаніям [6].

Отже, рейдерське захоплення — це недружнє силове поглинання підприємства проти волі його власників (керівника). Метою такого захоплення є взяття під контроль усього майна організації без переважної частки в структурі її капіталу. Захопивши контроль над активами підприємства, рейдери зазвичай їх виводять і продають, отримуючи при цьому величезні прибутки.

Так, на думку окремих фахівців Генеральної прокуратури України, ознаками рейдерства є незаконні дії щодо скупки акцій у дрібних акціонерів, розголошення даних реєстрів власників акцій, винесення незаконних судових ухвал (рішень) у справах з вирішення корпоративних конфліктів, неправомірних дій органів державної виконавчої служби при виконанні судових ухвал (рішень), злочинних дій приватних охоронних структур і груп людей щодо захоплення підприємств тощо [7, с. 33].

З позиції Міністерства внутрішніх справ України, «рейдерство» — це силове захоплення спірних підприємств, у тому числі на виконання відповідних судових рішень на користь тих чи інших власників [8, с. 235]. Проте важко визначити, чим застосування сили при привласненні чужого майна відрізняється від інших злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України.

Основними методами рейдерських захоплень можуть бути такі дії:

1. Силові акції, наприклад, зміна замків, охорони тощо.

2. Каскадний метод.

3. Перерозподіл власності, що є незаконним діянням, але за формою перетворюється у певний спосіб юридичної процедури. (На підставі сфальсифікованих документів здійснюють реєстрацію переходу права власності, за допомогою чого рейдери отримують перевагу в реалізації своїх незаконних дій, тому що всі треті особи орієнтуються на офіційні документи, видані з єдиних державних реєстрів органами реєстрації з інформацією про правовласників).

4. Недружнє поглинання земельних комплексів, майна і прав власності, що здійснюється з корупційним використанням адміністративних, державних і правоохоронних ресурсів, а також недостатньою правовою базою.

5. Психологічний тиск.

6. Ініціювання бізнес-конфліктів. За допомогою цього відбувається захоплення активів.

Ознаками рейдерських захоплень є такі фактори:

1. Захоплення корпоративних прав або чужої власності.

2. Дії рейдера за своєю суттю є неправомірними, навіть якщо використовуються прийоми, засновані на законі, наприклад, звернення до суду.

3. Рейдерство є своєрідним бізнесом, тому що мета захоплення — це завжди комерційний прибуток.

Рейдерство прийнято ділити на три категорії: «біле», «сіре» і «чорне».

«Біле» рейдерство реалізовується в межах закону. Основний метод розглянутого типу — корпоративний шантаж. Для цього створюються перешкоди нормальної роботи за допомогою міноритарного пакета акцій з розрахунком

на те, що керівництво підприємства з метою позбавлення від шантажу викупить цей пакет за завищеною ціною. Зазвичай таке рейдерське захоплення компанії відбувається через фінансові труднощі і малоефективного корпоративного управління.

«Сіре» рейдерство — діяльність загарбників з порушенням цивільно — правових норм. При цьому, на перший погляд, така діяльність виглядає законною. Але при аналізі застосовуваних методів стає зрозуміло, що така схема є шахрайством. Відбувається підробка документів і підкуп посадових осіб. Розглянутий спосіб можна використовувати на будь-яких підприємствах.

«Чорне» рейдерство — це найжорсткіший спосіб захоплення підприємств. Рейдерське захоплення Кримінальний кодекс України (далі — КК України) пов'язує з порушенням норм кримінального законодавства. Люди, які діють у такий спосіб, використовують насильницькі методи захоплення влади: шантаж, силовий вхід на підприємство, підкуп, підробку реєстру акціонерів тощо. Зазвичай такий вид рейдерства застосовується до неопублічних підприємств.

Рейдерське захоплення — це діяльність з поглинання підприємства, що припускає застосування певних методів. У процесі захоплення зловмисники використовують не один спосіб, а відразу декілька.

Найбільш ефективним рейдери називають каскадний метод, який передбачає створення безперервного ланцюжка проблем одночасно за кількома напрямками. Це призводить до того, що підприємство не справляється з низкою проблем, що виникають одна за одною. На це і розраховують рейдери. Адже підприємство до атаки заздалегідь не готується, тому не має достатніх фінансових і людських ресурсів. У процесі захоплення рейдери можуть застосовувати один або кілька каскадів.

Як правило, спочатку застосовується судовий каскад, мета якого — використання необхідних заходів щодо забезпечення позову, який знімається самими загарбниками через певний термін. Виграш у цивільному процесі не є самою метою. Даний захід здійснюється шляхом пред'явлення судового позову. Таким чином, виноситься ухвала про встановлення забезпечувальних заходів і накладається арешт на все майно підприємства або його частину. Отже, організація вже не зможе захистити своє майно від рейдерських атак. Такі позови в суді наростають каскадно, унаслідок чого основні активи організації стають заблокованими. Отже, продати або закласти їх буде неможливо.

Після судового каскаду наступним йде кримінальний. При такому способі атаки відкривається різні кримінальні провадження відносно топ-менеджменту й акціонерів-мажоритарників. Нерідко під час подібного процесу переслідування накладається арешт на акції мажоритарних акціонерів. Також блокується їх право голосу.

Каскад перевірок передбачає наявність контролюючих державних органів. При цьому атаки відбуваються не тільки на підприємстві, але і в організаціях-контрагентах. Метою каскаду перевірок є концентрація уваги підприємства на проблемах з перевіряючими органами.

Охоронний каскад застосовується з метою нейтралізації охоронної фірми, яка надає потенційному підприємству для захоплення свої послуги. Для цього проводяться різні перевірки діяльності посадових осіб. Також уважно вивчають особовий склад. Метою перевірок є відволікання уваги охоронного підприємства від продуктивної допомоги своєму клієнту. Також існують й інші каскадні методи, які ефективно допомагають рейдерам здійснювати захоплення підприємства.

Аналіз дій, пов'язаних із силовим проникненням на територію підприємств, насильницьким видаленням законної охорони, взяттям під контроль управлінських та офісних будівель, свідчить про те, що документи-прикриття (неправосудне судове рішення, рішенням про призначення нового керівника неправомочними зборами акціонерів тощо) наявні в усіх випадках. Це є головною умовою участі охоронних фірм, а найчастіше бандитських формувань у фізичному захопленні підприємства. Наявність офіційного документа дає підстави керівникам приватних охоронних підприємств стверджувати законність своїх дій [9, с. 84].

Відповідальність за більшість протиправних дій, що вчиняються при рейдерському захопленні, уже передбачена чинним КК України, тобто правоохоронні органи мають можливість притягнути рейдерів до кримінальної відповідальності.

Якщо проаналізувати чинний КК України, то можна помітити, що багато його статей встановлюють кримінальну відповідальність за різні прояви рейдерської діяльності: ст. 206 «Протидія законній господарській діяльності», ст. 206² КК України «Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації», ст. 358 «Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів», ст. 359 «Незаконні придбання, збут чи використання спеціальних технічних засобів отримання інформації» та багато інших [10]. Крім того, рейдерство підпадає під дію статей 27, 28, 29, 30 КК України. Об'єднати рейдерське діяння в один склад злочину наразі неможливо (адже такий склад злочину ніколи не буде доведений).

Подальше вдосконалення кримінального законодавства в цій частині має відбуватися шляхом встановлення комплексу норм, які передбачатимуть кримінально-правову охорону корпоративних відносин. Криміналізація рейдерства як окремого суспільно-небезпечного діяння шляхом встановлення відповідальності за його вчинення в спеціальній кримінально-правовій нормі не вбачається доцільною, оскільки, з одного боку, призведе до надмірності криміналізації, з іншого — створить зайві складнощі при притягненні винних до кримінальної відповідальності, тому що потребуватиме доведення суб'єктивних ознак системи рейдерських дій у цілому, тобто умислу на протиправне захоплення підприємств.

Дослідники справедливо зазначають, що, з точки зору практичного застосування, криміналізації має бути піддане не рейдерство як система взаємопов'язаних дій, а саме окремі дії, що входять до цієї системи. Це надасть можливість реагувати кримінально-правовими засобами вже на перші кроки,

які розпочинають систему заходів щодо протиправного захоплення підприємств. І в цій частині чинне кримінальне законодавство України дійсно потребує вдосконалення. Ідеться про комплексну кримінально-правову охорону корпоративних відносин, що має здійснюватися з урахуванням міжнародного досвіду в цій сфері [11, с. 92].

Зважаючи на суспільно небезпечні наслідки протиправного захоплення підприємств, багатьом здається, що проблему можна розв'язати за рахунок установлення більш суворой кримінальної відповідальності за це діяння.

Але така відповідальність виявиться ефективною лише за умови, що її буде встановлено не свавільно — методом спроб і помилок, а із суворим дотриманням науково-обґрунтованих принципів криміналізації суспільно — небезпечних діянь. Вони являють собою найбільш абстрактний і загальний рівень наукового забезпечення й обґрунтування кримінальної нормотворчості, ті відповідні позиції, урахування яких необхідне за кожної зміни в системі чинного кримінального законодавства [12, с. 24].

Висловлюється думка, що термін «рейдер», як і термін «кілер», є зайвим не тільки в Кримінальному кодексі України, але й у побуті. Кримінальним кодексом України передбачена кримінальна відповідальність за відповідні злочини — самоправство, шахрайство, створення злочинного угруповання, грабіж, розбій тощо [13, с. 6].

Спеціалісти вказують на те, що рейдерів можна притягнути до кримінальної відповідальності за окремими статтями КК України, але на практиці це відбувається дуже рідко. Правоохоронцям важко довести факт рейдерства — кримінальні провадження надто заплутані, а наявної кваліфікації слідчих не вистачає, щоб розібратися в усіх хитросплетіннях корпоративного конфлікту [14, с. 20].

Визначальною ознакою рейду є умисна спільна участь декількох суб'єктів злочину у вчиненні цього протиправного діяння. Окрема особа не спроможна вчинити всі протиправні діяння, які визначають об'єктивну сторону на всіх його етапах.

Суспільна небезпека рейдерства проявляється в підриві економічної безпеки держави, негативному впливі на міжнародний імідж країни, зниженні її інвестиційної привабливості, оскільки динаміка закордонного інвестування в економіку України визначається насамперед такими факторами, як внутрішня політична стабільність, характер і темпи здійснення ринкових реформ, сприятливі зовнішньоекономічні умови, стабільність економічного законодавства, гарантії недоторканості приватної власності й закордонних вкладень тощо.

На нашу думку, існує низка факторів, які знижують ризик бути захопленим. Вони залежать лише від дій власників підприємств. До них можна віднести: ведення бізнесу прозоро й відповідно до законодавства; ретельний вибір і перевірка менеджменту та всіх інших співробітників (оскільки захоплення підприємства за допомогою найманого директора є одним із найпростіших для рейдерів); створення надійної системи служби безпеки та контролю; надійне зберігання печаток, фірмових бланків, ключів і паролів для використання сис-

теми клієнт-банк; сувора заборона використання чистих бланків з підписами уповноважених осіб або печаткою підприємства; вчасне внесення й оформлення змін в установчі документи, вчасне переоформлення юридичної адреси; використання винятково професійної допомоги під час розробки та імплементації схем захисту майна (особливо під час реєстрації з цією метою компаній в іноземних юрисдикціях або передачі майна в іпотеку й заставу); відсутність конфліктів між засновниками підприємства; відсутність великої кількості дрібних акціонерів у акціонерних товариствах; тримання контрольного пакета акцій в одного власника; внесення до статуту підприємства положень, що обмежують можливість найманого менеджменту розпоряджатися активами; робота тільки з перевіреними контрагентами. Лише при об'єднанні всіх перелічених факторів може відбуватися боротьба й активне протистояння рейдерству.

Можна запропонувати кілька найбільш ефективних методів боротьби з рейдерством: *по-перше*, це активна участь громадськості та преси у боротьбі з рейдерством. Прояви рейдерства слід оприлюднювати в ЗМІ; *по-друге*, протидія рейдерству з боку власників підприємств; *по-третє*, це спільні зусилля спецпідрозділів Служби безпеки України, Національної поліції України та прокуратури, направлені на виявлення й протидію рейдерству; *по-четверте*, потрібна боротьба з корупцією не «на папері», а в реальності; посилення відповідальності правоохоронців, суддів, інших державних службовців. Необхідно застосовувати методіку виявлення ознак зацікавленості державних органів при рейдерських захопленнях; *по-п'яте*, це вдосконалення чинного корпоративного законодавства.

Необхідно законодавчо закріпити інструменти цивілізованого переділу власності, що призведе до зниження корпоративних відносин, опрацювати та нормативно закріпити ключові інструменти захисту прав власності. Інструменти захисту прав власності повинні бути некорупційними, прозорими і зрозумілими власникам. Також потрібно створити інструменти переведення тіньового бізнесу в легальний, розробити інструменти для законних власників, які б надавали можливість діагностувати ситуацію і переводити її в легальний стан.

Висновок. Отже, аналіз понять та основних ознак рейдерських захоплень дав змогу визначити фактори, які будуть сприяти активізації боротьби з рейдерством та протистояти йому. Запропоновано кілька найбільш ефективних методів боротьби з рейдерством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Розслідування злочинів, пов'язаних з силовим захопленням підприємств : метод. рек. / С. С. Чернявський, Є. М. Бодюл, О. А. Лупало та ін. – К., 2015. – 42 с.
2. *Becht M., Bolton P., Roel A.* Corporate governance and control. In: Constantinides G. M., Harris, and R. Stulz (Eds) // Handbook of the Economics of Finance. – 2003. – 346 p.
3. *Andarad G.* New Evidence and Perspectives on Mergers / Andarad G., Mitchell M., Stafford // Journal of Economic Perspectives. – 2001. – Vol. 15. – P. 103–120.

4. *Payne J.* Takeovers in English and German Law / J. Payne. – Oregon : Hart Publishing, 2002. – 208 p.

5. *Koeke J.* The Market for Corporate Control in Germany: Causes and Consequences in Ultimate Share Ownership / J. Koeke. – Mannheim : Centre for Economic Research (ZEW), 2000. – 39 p.

6. *Armour J.* The Evolution of Hostile Takeover Regimes in Developed and Emerging Markets: An Analytical Framework – J. Armour // Harvard International Law Journal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.harvardilj.org/2011/02/issue_52-1/.

7. *Нестеренко В.* Оцінка привабливості підприємства для рейдерського захоплення / В. Нестеренко // Бізнес та злочинність: кримінологічні дослідження. – Вип. 5 / Луганськ. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка, каф. кримінології, конфліктології та соціології ; Лабораторія кримінол. та соціол. дослідж. – Луганськ, 2015. – С. 33–43.

8. Советская военная энциклопедия / Под ред. Н. В. Огаркова. – М.: Воениздат, 1980. – Т. 7. – 693 с.

9. *Луць В.В., Сивий Р.Б., Яворська О.С.* Акціонерне право. – К., 2014. – С. 84–125.

10. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 9 лютого 2015 року: (ОФІЦ. ТЕКСТ) . – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 212 с.

11. *Зенкин А.Н.* Методика розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним захопленням («недружнім поглинанням») організацій з використанням підроблених документів: монографія / А.Н. Зенкин. – К.: Юрлітінформ, 2012. – 192 с.

12. *Швайка І.* Зміна підсудності при вирішенні корпоративних справ як перешкода рейдерству // Юридичний радник. – №1. – X., 2014. – С. 22–29.

13. *Зеркалов Д.В.* Рейдери. Посібник. – К.: КНТ, 2011. – С. 6.

14. Розслідування злочинів, пов'язаних з силовим захопленням підприємств : метод. рек. / С.С. Чернявський, Є.М. Бодюл, О.А. Лупало та ін. – К., 2015. – 42 с.

REFERENCES

1. Rozsliduvannia zlochyniv, poviazanykh z sylovym zakhoplenniam pidpriemstv : metod. rek. / S.S. Cherniavskiyi, Ye.M. Bodiul, O.A. Lupalo ta in. – K., 2015. – 42 s.

2. *Becht M., Bolton P., Roel A.* Corporate governance and control. In: Constantinides G. M., Harris, and R. Stulz (Eds) // Handbook of the Economics of Finance. – 2003. – 346 p.

3. *Andarad G.* New Evidence and Perspectives on Mergers / Andarad G., Mitchell M., Stafford // Journal of Economic Perspectives. – 2001. – Vol. 15. – P. 103–120.

4. *Payne J.* Takeovers in English and German Law / J. Payne. – Oregon : Hart Publishing, 2002. – 208 p.

5. *Koeke J.* The Market for Corporate Control in Germany: Causes and Consequences in Ultimate Share Ownership / J. Koeke. – Mannheim : Centre for Economic Research (ZEW), 2000. – 39 p.

6. *Armour J.* The Evolution of Hostile Takeover Regimes in Developed and Emerging Markets: An Analytical Framework – J. Armour // Harvard International Law Journal [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.harvardilj.org/2011/02/issue_52-1/.

7. *Nesterenko V. Otsinka pryvablyvosti pidpriumstva dlia reiderskoho zakhopennia / V. Nesterenko // Biznes ta zlochynnist: kryminolohichni doslidzhennia. – Vyp. 5 / Luhansk. derzh. un-t vnutr. sprav im. E.O. Didorenka, kaf. kryminolohii, konfliktolohii ta sotsiolohii ; Laboratoriia kryminol. ta sotsiol. doslidzh. – Luhansk, 2015. – S. 33–43.*

8. *Sovetskaja voennaja jenciklopedija / Pod red. N.V. Ogarkova. – M.: Voenizdat, 1980. – T. 7. – 693 s.*

9. *Luts V.V., Syvyi R.B., Yavorska O.S. Aktsionerne pravo. – K., 2014. – S. 84–125.*

10. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy: chynne zakonodavstvo zi zminamy ta dopov. stanom na 9 liutoho 2015 roku: (OFITs. TEKST) . – K.: Palyvoda A. V., 2015. – 212 s.*

11. *Zenkyn A.N. Metodyka rozsliduvannia zlochyniv, poviazanykh z nezakonnym zakhopenniem («nedruzhnim pohlynanniam») orhanizatsii z vykorystanniam pidroblenykh dokumentiv: monohrafiia / A.N. Zenkyn. – K.: Yurlitinform, 2012. – 192 s.*

12. *Shvaika I. Zmina pidsudnosti pry vyrishenni korporatyvnykh sprav yak pereshkoda reiderstvu // Yurydychnyi radnyk. – №1. – Kh., 2014. – S. 22–29.*

13. *Zerkalov D.V. Reidery. Posibnyk. – K.: KNT, 2011. – S. 6.*

14. *Rozsliduvannia zlochyniv, poviazanykh z sylovym zakhopenniem pidpriumstv : metod. rek. / S.S. Cherniavskiy, Ye.M. Bodiul, O.A. Lupalo ta in. – K., 2015. – 42 s.*

Кисленко Д.П. Проблемы кримінальної відповідальності за участь у рейдерських захопленнях

У статті розглянуто основні елементи механізмів рейдерських захоплень. Наведено приблизний перелік дій, що свідчать про початок рейдерської атаки. Запропоновано окремі пропозиції, які спрямовані на захист бізнесу від рейдерської діяльності.

Ключові слова: *рейдерство, механізм, захоплення, кримінальна відповідальність.*

Кисленко Д.П. Проблемы уголовной ответственности за участие в рейдерских захватах

В статье рассмотрены основные элементы механизмов рейдерских захватов. Наведен приблизительный перечень действий, которые указывают о начале рейдерских захватов. Высказаны ряд предложений, направленных на защиту бизнеса от рейдерской деятельности.

Ключевые слова: *рейдерство, механизм, захват, уголовная ответственность.*

Kislenko D. Problems of Criminal Responsibility for Participation in Illegal Takeovers

In this article the basic elements of the mechanism of an illegal takeover are researched. A rough list of actions that indicate the beginning of an illegal takeover (raider attacks) is identified. Some suggestions for protecting business from an illegal takeover are made.

Keywords: *Illegal Takeover; Mechanism; Seizure; Criminal Responsibility*

Стаття надійшла до редакції 06.09.2016